

Η στρατηγική των ιδιωτικοποιήσεων: Τα κέρδη πάνω από τους ανθρώπους!

του Γιάννης Μηλιού

Μετά τις προγραμματικές δηλώσεις του πρωθυπουργού, το θέμα των ιδιωτικοποιήσεων επανέρχεται στην επικαιρότητα, με τη νέα κυβέρνηση να τις θέτει ως την απαραίτητη και μοναδική λύση «επανεκκίνησης» της ελληνικής οικονομίας και μείωσης του δημοσίου χρέους. Έτσι, η μνημονιακή κυβέρνηση της «τρόικας εσωτερικού» αναλαμβάνει ως πρώτιστο καθήκον την υλοποίηση του δεύτερου βήματος της αντιδραστικής αναδιάρθρωσης της κοινωνίας και της οικονομίας προς όφελος του κεφαλαίου. Μετά την εσωτερική υποτίμηση της εργασιακής δύναμης, η οποία σε πραγματικά μεγέθη πλησιάζει στο 50%, η εκποίηση της κρατικής περιουσίας είναι το απαραίτητο βήμα για τη διάνοιξη νέων πεδίων κερδοφορίας για το ιδιωτικό κεφάλαιο, αλλά και για την περαιτέρω απορύθμιση των εργασιακών σχέσεων και υποτίμηση της εργασιακής δύναμης. Πρόκειται για τη συνέχεια του καθοδικού σπινάλ, στο όνομα της «ανταγωνιστικότητας» του ελληνικού κεφαλαίου, με μανδύα την υποτιθέμενη δημοσιονομική προσαρμογή, η οποία, βέβαια, ποτέ δεν έρχεται.

Πώς αντιμετωπίζει ο ΣΥΡΙΖΑ-ΕΚΜ αυτή τη ζοφερή κατάσταση για την πλειοψηφία της κοινωνίας; Είναι γνωστό ότι το πρόγραμμα του ΣΥΡΙΖΑ-ΕΚΜ λέει: «Πάγωμα ιδιωτικοποιήσεων των Οργανισμών που πέρασαν στο Ειδικό Ταμείο και επαναφορά σταδιακά, ανάλογα με τις δυνατότητες της οικονομίας, επιχειρήσεων που είτε βρίσκονται σε πορεία ιδιωτικοποίησης είτε έχουν ιδιωτικοποιηθεί (ΔΕΗ, ΟΤΕ, ΟΣΕ, ΕΛΤΑ, ΕΥΔΑΠ, Μέσα Μεταφοράς κ.λπ.)». Ο ΣΥΡΙΖΑ-ΕΚΜ είναι απόλυτα αντίθετος με τις ιδιωτικοποιήσεις, οι οποίες σε συνθήκες κρίσης είναι καθαρό ξεπούλημα, καθαρό πλιάτσικο κρατικού κεφαλαίου από ιδιωτικά κεφάλαια, με πρόσχημα την κρίση δημόσιου χρέους. Η κρίση αποτελεί πρόσχημα, για τον απλούστατο λόγο ότι δεν ξεκίνησε ως κρίση δημόσιου χρέους, αλλά ως χρηματοπιστωτική, και μετατράπηκε με συνειδητό τρόπο σε δημοσιονομική, ακριβώς για να προχωρήσει ο βασικός στόχος της, που είναι η αντιδραστική αναδιάρθρωση της κοινωνίας και η ιδιωτικοποίηση της κρατικής περιουσίας.

Οι περισσότεροι κοινοί συκοφάντες του ΣΥΡΙΖΑ-ΕΚΜ λένε ότι πίσω από αυτή την άρνηση βρίσκεται η ιδεολογία «κρατισμού» που διέπει την Αριστερά.

Αξίζει λοιπόν, να εξηγήσουμε από ποια σκοπιά οι ιδιωτικοποιήσεις είναι για μας μια παταγώδης αποτυχία.

Ο λόγος που είμαστε αντίθετοι στην «ιδιωτικοποίηση» των αναπαραγωγικών δραστηριοτήτων του κράτους (της Υγείας, της Παιδείας, του νερού κλπ.) είναι απόλυτα προφανής: Στις συνθήκες της μεταμνημονιακής Ελλάδας αυτές οι «ιδιωτικοποιήσεις» θα έχουν ως αποτέλεσμα την αύξηση του αναλφαβητισμού, την ένταση της εξαθλίωσης, τον θάνατο χιλιάδων συνανθρώπων μας. Γιατί θα συμβεί αυτό; Διότι οι ιδιωτικές εταιρίες ενδιαφέρονται αποκλειστικά για την κερδοφορία τους και την ικανοποίηση των μετόχων τους. Επομένως θα προχωρήσουν σε αύξηση τιμολογίων, μείωση μισθών, μείωση προσωπικού. Η διεθνής εμπειρία έχει δείξει ότι οι εταιρίες υπό νέο ιδιωτικό ιδιοκτησιακό καθεστώς προχωρούν σε σημαντικές αυξήσεις των τιμολογίων τους, προκειμένου να αυξήσουν την κερδοφορία τους και την απόδοση της επένδυσής τους, προκαλώντας μια σειρά αρνητικών επιπτώσεων. Μπορούμε να εκτιμήσουμε με βάση τη σημερινή πραγματικότητα ότι αύξηση των τιμολογίων, για παράδειγμα, του νερού, θα οδηγήσει σε όρους ζωής αντίστοιχους με αυτούς χωρών του τρίτου κόσμου για ένα σημαντικό μέρος των συμπολιτών μας. Επίσης με την ιδιωτικοποίηση παρατηρείται σημαντική μείωση στην ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών, με τραγικές συνέπειες σε ορισμένες περιπτώσεις (ατυχήματα στους βρετανικούς σιδηροδρόμους, ηλεκτρικό black-out στο σύνολο της ανατολικής ακτής των ΗΠΑ προ πέντε ετών, πυρηνικό ατύχημα στη Fukushima λόγω των λανθασμένων ενεργειών της Tesco κλπ.).

Οι παραγωγικές δραστηριότητες του κράτους δεν πρέπει να ιδιωτικοποιηθούν, γιατί το μεσοπρόθεσμο αποτέλεσμά τους θα είναι η αύξηση του δημόσιου χρέους και η περαιτέρω βύθιση της χώρας στο τέλμα των Μνημονίων και της ύφεσης. Θεωρητικά, με την περιουσία του Δημοσίου, η οποία υπολογίζεται σε 300 - 400 δις ευρώ, θα μπορούσε να καλυφθεί το σύνολο του δημοσίου χρέους. Ωστόσο η πραγματική (αγοραία) αξία εξαρτάται και από άλλους παράγοντες, όπως το ξεκάθαρο ιδιοκτησιακό καθεστώς, η αποδοτικότητα των συγκεκριμένων παγίων, δηλαδή η ουσιαστική αξιοποίηση σε βαθμό που να παράγει ετήσια εισοδήματα για το Δημόσιο, αλλά και η γενικότερη μακροοικονομική κατάσταση της χώρας. Στην ελληνική περίπτωση η διαχρονική πρακτική των κυβερνήσεων μπορεί να χαρακτηριστεί ως εγκληματική (έλλειψη βούλησης για τον ουσιαστικό εκσυγχρονισμό των κοινωφελών επιχειρήσεων, διαφθορά, πελατειακό κράτος, απουσία θεσμικών παρεμβάσεων).

Μεγάλο ποσοστό της ακίνητης περιουσίας είναι καταπατημένο, ενώ παράλληλα θεσμικές παρεμβάσεις όπως κτηματολόγιο και χωροταξικό σχέδιο (ξεκάθαρες χρήσεις γης) δεν έχουν ολοκληρωθεί.

Οι πωλήσεις κρατικής περιουσίας επιτυγχάνουν τον περιορισμό του ετήσιου ελλείμματος ή του χρέους στο παρόν, αλλά μειώνουν σημαντικά τα μελλοντικά έσοδα του κράτους καθώς μηδενίζονται τα ετήσια μερίσματα των εταιριών υπό δημόσιο έλεγχο. Πρέπει να σημειωθεί ότι η μεγάλη δημοσιονομική πληγή της χώρας εστιάζεται στο κομμάτι των ετήσιων τόκων για την εξυπηρέτηση του χρέους, επομένως οι πωλήσεις των κοινωφελών επιχειρήσεων και η ανυπαρξία εσόδων μέσω των μερισμάτων μελλοντικά καθιστά όλο και δυσχερέστερη την αποπληρωμή τους (τόκοι), ειδικά στην περίπτωση εισόδου της παγκόσμιας οικονομίας σε νέα ύφεση. Επομένως, μέσω των ιδιωτικοποιήσεων το ελληνικό κράτος θα υποχρεωθεί σε μεταγενέστερο χρόνο να καλύψει τις απώλειες των συγκεκριμένων εσόδων, και η νεοφιλελεύθερη συνταγή προβλέπει τη λήψη νέων περιοριστικών μέτρων (αύξηση άμεσης και έμμεσης φορολογίας που πλήττει κυρίως μισθωτούς και συνταξιούχους, μείωση δημοσίων επενδύσεων κ.ά.) που συμβάλλουν στην περαιτέρω μείωση του διαθέσιμου εισοδήματος, τη μείωση των καταναλωτικών δαπανών και της αποταμίευσης και την επιδείνωση της κρίσης. Όλα αυτά τα γνωρίζει πολύ καλά και ο υπουργός «ιδιωτικοποιήσεων» Ι. Στουρνάρας, ο οποίος θίγει το επιστημονικό του κύρος παριστάνοντας ότι θα συμβούν τα αντίθετα.

Οι απολογητές του νεοφιλελευθερισμού και υπερασπιστές των ιδιωτικοποιήσεων εστιάζουν αποκλειστικά την κριτική τους στις θέσεις του ΣΥΡΙΖΑ-ΕΚΜ, προβάλλοντας παράλληλα την πεποίθησή τους ότι ο ιδιωτικός τομέας είναι πιο αποτελεσματικός από τον δημόσιο. Γι' αυτούς ο ρόλος του κράτους πρέπει να είναι μόνο η καταστολή και ο καθορισμός των κανόνων του ανταγωνισμού (θεσμικό πλαίσιο, ρυθμιστικές αρχές κλπ.). Γι' αυτούς το κράτος αντί να είναι πεδίο άσκησης πολιτικής αναδιανομής του παραγόμενου πλούτου υπέρ των εκμεταλλεζόμενων τάξεων και άρα ενίσχυσης της κοινωνικής συνοχής, είναι εργαλείο αύξησης του ποσοστού εκμετάλλευσης της εργασιακής δύναμης. Η αποτυχία τους είναι πλέον προφανής λόγω της παγκόσμιας κρίσης και των ταξικών αγώνων που τη συνοδεύουν παντού όπου εφαρμόζονται οι καταστροφικές πολιτικές τους. Το κοινωνικό τοπίο στις περισσότερες χώρες του πλανήτη έχει αλλάξει, το κύμα των αγώνων εξαπλώνεται. Με τη δύναμη του αγώνα της η μεγάλη κοινωνική πλειονότητα των

εργαζόμενων τάξεων νικά τον φόβο, και ανιχνεύει το δρόμο προς τη νέα κοινωνία και την οργάνωσή της με βάση τις ανάγκες της. Όλο και περισσότερο γίνεται κατανοητό ότι το ιδιοτελές συμφέρον που προτάσσει την αύξηση της κερδοφορίας είναι ασύμβατο με τις κοινωνικές ανάγκες και το δημόσιο συμφέρον.